

0.0.1 mahālisuttam

1. evaṃ me sutam: ekaṃ samayaṃ bhagavā vesāliyaṃ viharati mahāvane kūṭāgārasālāyaṃ. tena kho pana samayena sambahulā kosalakā ca brāhmaṇadūtā māgadhakā ca brāhmaṇadūtā vesāliyaṃ paṭivasanti kenacideva karaṇīyena. assosum kho te kosalakā ca brāhmaṇadūtā māgadhakā ca brāhmaṇadūtā, "samaṇo khalu bho gotamo sakyaputto sakyakulā pabbajito vesāliyaṃ viharati kūṭāgārasālāyaṃ. taṃ kho pana bhavaṇtaṃ gotamaṃ evaṃ kalyāṇo kittisaddo abbhuggato: 'iti'pi so bhagavā arahaṃ sammāsambuddho vijjācaraṇasampanno sugato lokavidū anuttaro purisadamma-sārathī satthā devamanussānaṃ buddho bhagavā'ti. so imaṃ lokaṃ sadevakaṃ samāraṇakaṃ sabrahmaṇaṃ sassamaṇabrāhmaṇiṃ paṇḍitaṃ sadevamanussaṃ sayamaṃ abhiññā sacchikatvā pavedeti. so dhammaṃ deseti ādikalyāṇaṃ majjhakalyāṇaṃ pariyoṇasaṃkalyāṇaṃ sātthaṃ sabyañjanaṃ kevalaparipuṇṇaṃ parisuddhaṃ brahmacariyaṃ pakāseti. sādhu kho pana tathārūpaṇaṃ arahataṃ dassanaṃ hoti"ti.

2. atha kho te kosalakā ca brāhmaṇadūtā māgadhakā ca brāhmaṇadūtā yena mahāvanaṃ kūṭāgārasālāyaṃ tenupasaṅkamimṃsu. tena kho pana samayena āyasmā nāgito bhagavato upaṭṭhāko hoti. atha kho te kosalakā ca brāhmaṇadūtā māgadhakā ca brāhmaṇadūtā yenāyasmā nāgito tenupasaṅkamimṃsu. upasaṅkamitvā āyasmantaṃ nāgiṇaṃ etadavocuṃ: "kahaṃ nu kho

bho nāgita, etarahi so bhavaṃ gotamo viharati? das-sanakāmā hi mayaṃ taṃ bhavantaṃ gotamanti. "akālo kho āvuso bhagavantaṃ dassanāya. paṭisallīno bhagavā"ti. atha kho te kosalakā ca brāhmaṇadūtā māgadhakā ca brāhmaṇadūtā tattheva ekamantaṃ nisīdimṣu: "disvā'va mayaṃ taṃ bhavantaṃ gotamaṃ gamissāmā"ti.

3. oṭṭhaddho'pi licchavī mahatīyā licchaviparisāya sad-dhiṃ yena mahāvanaṃ kūṭāgārasālaṃ yenāyasmā nāgito tenupasaṅkami. upasaṅkamitvā āyasmantaṃ nāgitaṃ abhivādetvā ekamantaṃ aṭṭhāsi. ekamantaṃ ṭhito kho oṭṭhaddho'pi licchavī āyasmantaṃ nāgitaṃ etadavoca: "kahaṃ nu kho bhante nāgita, etarahi so bhagavā viharati ahaṃ sammāsambuddho? dassa-nakāmā hi mayaṃ taṃ bhagavantaṃ arahantaṃ sam-māsambuddhanti."

4. "akālo kho mahāli bhagavantaṃ dassanāya. paṭisallīno bhagavā"ti. oṭṭhaddho'pi licchavī tattheva ekamantaṃ nisīdi. "disvā va ahaṃ taṃ bhagavantaṃ gamissāmi arahantaṃ sammāsambuddhanti. "

5. atha kho siho samaṇuddeso yenāyasmā nāgito tenupasaṅkami. upasaṅkamitvā āyasmantaṃ nāgitaṃ abhivādetvā ekamantaṃ aṭṭhāsi. 'ekamantaṃ ṭhito

kho sīho samaṇuddeso āyasmantaṃ nāgitaṃ etada-
voca: ete bhante kassapa, sambahulā kosalakā ca bu-
hmaṇadūtā māgadhakā ca brāhmaṇadūtā idhūpasaṅ-
kantā bhagavantaṃ dassanāya. oṭṭhaddho'pi licchavi
mahatiyā licchaviparisāya saddhiṃ idhūpasaṅkanto bha-
gavantaṃ dassanāya. sādhu bhante kassapa labha-
taṃ esā janatā bhagavannaṃ dassanāyā'ti.

6. 'tena hi sīha, tvaññeva bhagavato ārocehīti'. 'evaṃ
bhante'ti kho sīho samaṇuddeso āyasmato nāgitassa
paṭissutvā yena bhagavā tenupasaṅkamtivā bhagavan-
taṃ abhivādetvā ekamantaṃ aṭṭhāsi. ekamantaṃ ṭhito
kho sīho samaṇuddeso bhagavantaṃ etadavoca: "ete
bhante sambahulā kosalakā ca brāhmaṇadūtā māga-
dhakā ca brāhmaṇadūtā idhūpasaṅkantā bhagavantaṃ
dassanāya, oṭṭhaddho'pi licchavī mahatiyā licchavipa-
risāya saddhiṃ idhūpasaṅkanto bhagavantaṃ dassa-
nāya. sādhu bhante labhataṃ esā janatā bhagavan-
taṃ dassanāyā'ti.

7. "tena hi sīha vihārapacchāyāyaṃ āsanaṃ paññā-
pehī'ti.

8. "evaṃ bhante'ti kho sīho samaṇuddeso bhagavato
paṭissutvā vihārapacchāyāyaṃ āsanaṃ paññāpesi. atha
kho bhagavā vihārā nikkhamma vihārapacchāyāyaṃ
paññatte āsane nisīdi.

9. atha kho te kosalakā ca brāhmaṇadūtā māgadhakā ca brāhmaṇadūtā yena bhagavā tenupasaṅkamimṣu. upasaṅkamitvā bhagavatā saddhiṃ sammodimṣu. sammodanīyaṃ kathaṃ sārāṇīyaṃ vītisāretvā ekamantaṃ nisīdimṣu. oṭṭhaddho'pi licchavī mahatiyā licchaviparisāya saddhiṃ yena bhagavā tenupasaṅkami. upasaṅkamitvā bhagavantaṃ abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi. ekamantaṃ nisinno kho oṭṭhaddho licchavī bhagavantaṃ etadavoca:

10. "purimāni bhante divasāni purimatarāni sunakkhatto licchaviputto yenāhaṃ tenupasaṅkami. upasaṅkamitvā maṃ etadavoca: 'yadagge ahaṃ mahāli, bhagavantaṃ upanissāya viharāmi na ciraṃ tīni vassāni, dibbāni hi kho rūpāni passāmi piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni. no ca kho dibbāni saddāni suṇāmi piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni"ti. santāneva nu kho bhante sunakkhatto licchaviputto dibbāni saddāni nāssosi piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni udāhu asannāni"?ti.

11. "santāneva kho mahāli sunakkhatto licchaviputto dibbāni saddāni nāssosi piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni no asannāni"ti.

12. "ko nu kho bhante hetu ko paccayo, yena santāneva sunakkhatto licchaviputto dibbāni saddāni nās-

sosi piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni no asantāni?"ti.

13. "idha mahāli bhikkhuno puratthimāya disāya ekaṃsabhāvito samādhi hoti dībbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dībbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. so puratthimāya disāya ekaṃsabhāvite samādhimhi dībbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dībbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. puratthimāya disāya dībbāni rūpāni passati piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni, no ca kho dībbāni saddāni suṇāti piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni. taṃ kissa hetu: evaṃ hetam mahāli hoti bhikkhuno puratthimāya disāya ekaṃsabhāvite samādhimhi dībbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dībbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ.

14. puna ca param mahāli bhikkhuno dakkhiṇāya disāya ekaṃsabhāvito samādhi hoti dībbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dībbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. so dakkhiṇāya disāya ekaṃsabhāvite samādhimhi dībbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ

rajanīyānaṃ, no ca kho dibbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. dak-
khiṇāya disāya dibbāni rūpāni passati piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni, no ca kho dibbāni saddāni suṇāti piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni. taṃ
kissa hetu: evaṃ hetam mahāli hoti bhikkhuno dak-
khiṇāya disāya ekaṃsabhāvite samādhimhi dibbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dibbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ.

15. puna ca param mahāli bhikkhuno pacchimāya disāya ekaṃsabhāvito samādhi hoti dibbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dibbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. so pacchimāya disāya ekaṃsabhāvite samādhimhi dibbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dibbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. pacchimāya disāya dibbāni rūpāni passati piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni, no ca kho dibbāni saddāni suṇāti piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni. taṃ
kissa hetu: evaṃ hetam mahāli hoti bhikkhuno pacchimāya disāya ekaṃsabhāvite samādhimhi dibbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dibbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ.

16. puna ca param mahāli bhikkhuno uttarāya disāya ekaṃsabhāvito samādhi hoti dibbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dibbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. so uttarāya disāya ekaṃsabhāvite samādhimhi dibbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dibbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. uttarāya disāya dibbāni rūpāni passati piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni, no ca kho dibbāni saddāni suṇāti piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni. taṃ kissa hetu: evaṃ hetam mahāli hoti bhikkhuno uttarāya disāya ekaṃsabhāvite samādhimhi dibbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dibbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ.

17. puna ca param mahāli bhikkhuno uddhamadho tiriyaṃ ekaṃsabhāvito samādhi hoti dibbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dibbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. so uddhamadho tiriyaṃ ekaṃsabhāvite samādhimhi dibbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dibbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, uddhamadho tiriyaṃ dibbāni rūpāni passati piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni no ca kho dibbāni saddāni suṇāti piyarūpāni kāmūpasamhitāni ra-

janīyāni. taṃ kissa hetu? evaṃ hetam mahāli bhikkhuno uddhamadho tiriyaṃ ekaṃsabhāvito samādhi hoti dībbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dībbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ.

18. idha mahāli bhikkhuno puratthimāya disāya ekaṃsabhāvito samādhi hoti dībbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dībbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. so puratthimāya disāya ekaṃsabhāvite samādhimbhi dībbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dībbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. puratthimāya disāya dībbāni saddāni suṇāti piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni, no ca kho dībbāni rūpāni passati kāmūpasamhitāni rajanīyāni. taṃ kissa hetu? evaṃ hetam mahāli hoti bhikkhuno puratthimāya disāya ekaṃsabhāvite samādhimbhi dībbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dībbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ.

19. puna ca param mahāli bhikkhuno dakkhiṇāya disāya ekaṃsabhāvito samādhi hoti dībbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyā-

naṃ, no ca kho dībbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. so dakkhiṇāya disāya ekaṃsabhāvite samādhimbhi dībbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dībbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. dakkhiṇāya disāya dībbāni saddāni suṇāti piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni, no ca kho dībbāni rūpāni passati kāmūpasamhitāni rajanīyāni. taṃ kissa hetu? evaṃ hetuṃ mahāli hoti bhikkhuno dakkhiṇāya disāya ekaṃsabhāvite samādhimbhi dībbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dībbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ.

20. puna ca paraṃ mahāli bhikkhuno pacchimāya disāya ekaṃsabhāvito samādhi hoti dībbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dībbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. so pacchimāya disāya ekaṃsabhāvite samādhimbhi dībbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dībbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. pacchimāya disāya dībbāni saddāni suṇāti piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni, no ca kho dībbāni rūpāni passati kāmūpasamhitāni rajanīyāni. taṃ kissa hetu? evaṃ hetuṃ mahāli hoti bhikkhuno pacchimāya disāya ekaṃsabhāvite samādhimbhi dībbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasam-

hitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dibbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ.

21. puna ca paraṃ mahāli bhikkhuno uttarāya disāya ekaṃsabhāvito samādhi hoti dibbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dibbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. so uttarāya disāya ekaṃsabhāvite samādhimbhi dibbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dibbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. uttarāya disāya dibbāni saddāni suṇāti piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni, no ca kho dibbāni rūpāni passati kāmūpasamhitāni rajanīyāni. taṃ kissa hetu? evaṃ hetuṃ mahāli hoti bhikkhuno uttarāya disāya ekaṃsabhāvite samādhimbhi dibbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dibbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ.

22. puna ca paraṃ mahāli bhikkhuno uddhamadho tiriyaṃ ekaṃsabhāvito samādhi hoti dibbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dibbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. so uddhamadho tiriyaṃ ekaṃsabhāvite samādhimbhi dibbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dibbānaṃ rūpānaṃ

dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. uddhamadho tiriyaṃ dibbāni saddāni suṇāti piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni, no ca kho dibbāni rūpāni passati kāmūpasamhitāni rajanīyāni. taṃ kissa hetu? evaṃ hetam mahāli hoti bhikkhuno uddhamadho tiriyaṃ ekaṃsabhāvite samādhimbhi dibbānaṃ saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, no ca kho dibbānaṃ rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ.

23. idha mahāli bhikkhuno puratthimāya disāya ubhayamsabhāvito samādhi hoti dibbānañca rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, dibbānañca saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. so puratthimāya disāya ubhayamsabhāvite samādhimbhi dibbānañca rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, dibbānañca saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. puratthimāya disāya dibbāni ca rūpāni passati piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni, dibbāni ca saddāni suṇāti piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni. taṃ kissa hetu? evaṃ hetam mahāli hoti bhikkhuno puratthimāya disāya ubhayamsabhāvite samādhimbhi dibbānañca rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, dibbānañca saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ.

24. puna ca param mahāli bhikkhuno dakkhiṇāya disāya ubhayaṃsabhāvito samādhi hoti dibbānañca rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, dibbānañca saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. so dakkhiṇāya disāya ubhayaṃsabhāvite samādhimbhi dibbānañca rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, dibbānañca saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. dakkhiṇāya disāya dibbāni ca rūpāni passati piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni, dibbāni ca saddāni suṇāti piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni. taṃ kissa hetu? evaṃ hetam mahāli hoti bhikkhuno dakkhiṇāya disāya ubhayaṃsabhāvite samādhimbhi dibbānañca rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, dibbānañca saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ.

25. puna ca param mahāli bhikkhuno pacchimāya disāya ubhayaṃsabhāvito samādhi hoti dibbānañca rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, dibbānañca saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. so pacchimāya disāya ubhayaṃsabhāvite samādhimbhi dibbānañca rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, dibbānañca saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. pacchimāya disāya dibbāni ca rūpāni passati piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni, dibbāni ca saddāni suṇāti piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni. taṃ kissa

hetu? evaṃ hetam mahāli hoti bhikkhuno pacchimāya disāya ubhayamsabhāvite samādhimbhi dibbānañca rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, dibbānañca saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ.

26. puna ca param mahāli bhikkhuno uttarāya disāya ubhayamsabhāvito samādhi hoti dibbānañca rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, dibbānañca saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. so uttarāya disāya ubhayamsabhāvite samādhimbhi dibbānañca rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, dibbānañca saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. uttarāya disāya dibbāni ca rūpāni passati piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni, dibbāni ca saddāni suṇāti piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni. tam kissa hetu? evaṃ hetam mahāli hoti bhikkhuno uttarāya disāya ubhayamsabhāvite samādhimbhi dibbānañca rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, dibbānañca saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ.

27. puna ca param mahāli bhikkhuno uddhamadho tiriyam ubhayamsabhāvito samādhi hoti dibbānañca rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, dibbānañca saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. so uddhamadho tiriyam ubhayamsabhāvite samādhi hoti dib-

bānañca rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, dibbānañca saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ. uddhamadho tiriyaṃ dibbāni ca rūpāni passati piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni, dibbāni ca saddāni suṇāti piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni. taṃ kissa hetu? evaṃ hetam mahāli hoti bhikkhuno uddhamadho tiriyaṃ ubhayaṃsabhāvite samādhi hoti dibbānañca rūpānaṃ dassanāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ, dibbānañca saddānaṃ savaṇāya piyarūpānaṃ kāmūpasamhitānaṃ rajanīyānaṃ.

28. ayaṃ kho mahāli hetu ayaṃ paccayo, yena santāneva sunakkhatto licchaviputto dibbāni saddāni nāssosi piyarūpāni kāmūpasamhitāni rajanīyāni no asantānti"ti.

29. "etāsaṃ nūna bhante samādhībhāvanānaṃ sacchikiriyāhetu bhikkhu bhagavati brahmacariyaṃ carantī"ti.

30. na kho mahāli, etāsaṃ samādhībhāvanānaṃ sacchikiriyāhetū bhikkhū mayi brahmacariyaṃ caranti. atthi kho mahāli, aññe'va dhammā uttaritarā ca paṇītatarā ca yesaṃ sacchikiriyāhetu bhikkhū mayi brahmacariyaṃ carantīti.

31. katame pana te bhante dhammā uttaritarā ca paṇītatarā ca, yesaṃ sacchikiriyāhetu bhikkhū bhagavati brahmacariyaṃ carantīti.

32. idha mahāli, bhikkhū tiṇṇaṃ saṃyojanānaṃ parikkhayā sotāpanno hoti avinipātadhammo niyato sambodhiparāyaṇo. ayaṃ'pi kho mahāli, dhammo uttaritaro ca paṇītataro ca yassa sacchikiriyāhetu bhikkhū mayi brahmacariyaṃ caranti.

33. puna ca' paraṃ mahāli, bhikkhū tiṇṇaṃ saṃyojanānaṃ parikkhayā rāgadosamohānaṃ tanuttā sakaḍḍagāmī hoti sakideva imaṃ lokaṃ āgantvā dukkhasantaṃ karoti. ayampi kho mahāli, dhammo uttaritaro ca paṇītataro ca yassa sacchikiriyāhetu bhikkhu mayi brahmacariyaṃ caranti.

34. puna ca'paraṃ mahāli, bhikkhu orambhāgiyānaṃ saṃyojanānaṃ parikkhayā opapātiko hoti tattha parinibbāyī anāvattidhammo tasmā lokā. ayampi kho mahāli, dhammo uttaritaro ca paṇītataro ca yassa sacchikiriyāhetu mayi brahmacariyaṃ caranti.

35. puna ca'paraṃ mahāli, bhikkhu āsavānaṃ khayā anāsavaṃ cetovimuttiṃ paññāvimuttiṃ diṭṭheva dhamme sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharati. ayampi kho mahāli, dhammo uttaritaro ca paṇītataro ca yassa sacchikiriyāhetu bhikkhu mayi brahmacariyaṃ caranti. ime kho te mahāli dhammā uttaritarā ca paṇītatarā

ca yesaṃ sacchikiriyāhetu bhikkhū mayi brahmacariyaṃ carantī"ti.

36. "atthi pana bhante maggo, atthi paṭipadā etesaṃ dhammānaṃ sacchikiriyāyā?"ti.

37. "atthi kho mahāli, atthi paṭipadā, etesaṃ dhammānaṃ sacchikiriyāyā"ti.

38. "katamo pana bhante maggo, katamā paṭipadā, etesaṃ dhammānaṃ sacchikiriyāyā?"ti.

39. "ayameva ariyo aṭṭhaṅgiko maggo, seyyathidaṃ? sammādiṭṭhi sammāsaṅkappo sammāvācā sammākamanto sammāājīvo sammāvāyāmo sammāsati sammāsamādhī. ayaṃ kho mahāli maggo ayaṃ paṭipadā, etesaṃ sacchikiriyāya.